

Stratégia starostlivosti školy o žiakov zo znevýhodneného prostredia

Gymnázium
Ul. 1. mája 8, 901 01 Malacky

Východiská

Stratégia starostlivosti vychádza zo:

- (1) Lisabonská stratégia pre Slovensko,
- (2) Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o znení a doplnení niektorých zákonov (školský zákon),
- (3) Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy,
- (4) Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike,
- (5) Sprievodca školským rokom na daný školský rok.

Základné pojmy

Školský zákon v § 2 písm. p) definuje žiaka zo znevýhodneného prostredia ako „*žiaka žijúceho v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov na rozvoj jeho osobností*“.

Sociálne znevýhodnené prostredie (znevýhodnenie chudobou alebo kultúrou) definujeme ako prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne a jazykové podmienky spôsobuje sociálno-kultúrnu depriváciu, deformuje intelektuálny, mravný a citový rozvoj jednotlivca a z aspektov edukácie ho z týchto dôvodov považujeme za osobu so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Školský zákon v § 2 písm. i) definuje v tejto súvislosti pre účely výchovy a vzdelávania v škole špeciálnu výchovno-vzdelávaciu potrebu ako požiadavku „*na úpravu podmienok, obsahu foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní žiaka, ktoré vyplývajú z jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti*“.

Špeciálne edukačné potreby žiaka sú požiadavky na špeciálne uspošobenie podmienok, organizácie a realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby zodpovedali osobitostiam žiaka, ktorého telesný, psychický alebo sociálny vývin sa výrazne líši od štandardného vývinu.

Východiská

§ 107 Školského zákona:

- (1) Výchova a vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa v školách uskutočňuje podľa individuálnych podmienok. Individuálnymi podmienkami sú:
  - a) úprava organizácie výchovy a vzdelávania,
  - b) úprava prostredia, v ktorom sa vzdelávanie uskutočňuje, alebo
  - c) uplatnenie špecifických metód a foriem výchovy a vzdelávania.
- (2) Dieťa alebo žiak, ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú z jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, nemôže byť prijatý do špeciálnej školy.

§ 108 Školského zákona:

- (1) Ak sa špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa alebo žiaka prejavia po jeho prijatí do školy a dieťa alebo žiak ďalej navštevuje školu, do ktorej bol prijatý, jeho vzdelávanie ako vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa mu zabezpečuje po predložení písomnej žiadosti o zmenu formy vzdelávania a ďalšej dokumentácie podľa §11 ods. 9 písmeno a) predkladá jeho zákonný zástupca.

§ 149 Školského zákona definuje v ods. 1 – 17 podmienky získania štipendia, istej formy pomoci a podpory žiakovi denného štúdia strednej školy, ktorého rodina sa ocitne v nepriaznivej sociálno-ekonomickej situácii.

Práva a povinnosti žiaka a jeho zákonného zástupcu

Práva a povinnosti žiaka a zákonného zástupcu definuje § 144 školského zákona. V ods. 1, ods. 2 a ods. 3 sú definované práva žiaka, v ods. 4 povinnosti žiaka. V ods. 5 a ods. 6 práva zákonného zástupcu, v ods. 7, ods. 8, ods. 9, ods. 10 povinnosti zákonného zástupcu.

Zákonný zástupca žiaka je povinný:

- a) vytvoriť pre dieťa podmienky na prípravu na výchovu a vzdelávanie v škole a na plnenie školských povinností,
- b) dodržiavať podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu svojho dieťaťa určené školským poriadkom,
- c) dbať na sociálne a kultúrne zázemie dieťaťa a rešpektovať jeho výchovno-vzdelávacie potreby,
- d) informovať školu o zmene zdravotnej spôsobilosti jeho dieťaťa, jeho zdravotných problémoch alebo iných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania.

Stratégia školy

Za sociálne znevýhodnené prostredie sa považuje rodina:

- a) ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
- b) aspoň jeden z rodičov alebo osoba, ktorej je dieťa zverené do osobnej starostlivosti patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- c) najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
- d) neštandardné bytové a hygienické podmienky rodiny /napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, chýba elektrická prípojka a pod./
- e) vyučovací jazyk školy je iný než jazyk, ktorým hovorí dieťa v domácom prostredí.

Diagnostiku žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami realizuje odborné zariadenie výchovného poradenstva a prevencie CPPPaP.

Vzdelávanie sa uskutočňuje v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy, pričom niektoré (pre neho problémové) vyučovacie predmety môže žiak absolvovať v rámci individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva poradca školy v spolupráci so školskou psychologičkou na základe odporúčania vyšetrení CPPPaP. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- a) základné informácie o žiakovi a vplyve jeho sociálne znevýhodneného prostredia na výchovno-vzdelávací proces,
- b) modifikáciu učebného plánu a učebných osnov,
- c) aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- d) špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka,
- e) špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- f) požiadavky na zabezpečenie doplnkových učebných pomôcok podľa potreby,
- g) potrebný servis odborníkov – špeciálny pedagóg, psychológ, sociálny pracovník a iný špecialista podľa aktuálnej potreby.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú na individuálnej báze tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Cieľ

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia (napr. komunikačné schopnosti, kultúrne a sociálne vylúčenie, hygienické návyky,...), dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností. Vytvorenie

priaznivej pozitívnej klímy v triede je dosahované aj implementáciou multikultúrnej výchovy a výchovy proti predsudkom do školského vzdelávacieho programu.

Opatrenia školy na zabezpečenie realizácie stratégie starostlivosti

- a) Vykonať monitoring žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- b) Zabezpečiť v spolupráci CPPPaP v Malackách identifikáciu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- c) Zabezpečiť informovanosť pedagogického zboru o individuálnych potrebách identifikovaných žiakov.
- d) Zabezpečiť informovanosť rodičov o stratégii školy.
- e) Informovať žiakov o možnostiach pomoci a podpory školy.
- f) Zabezpečiť realizáciu poskytovania dotácií a štipendií žiakom.
- g) V spolupráci pedagogickej rady s poradcom školy vytvoriť pre žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia špecifické individuálne podmienky v zmysle § 107.
- h) Poskytnúť resp. zabezpečiť žiakovi a rodičom odbornú pomoc a poradenstvo.
- i) Sledovať grantové programy na pomoc žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- j) V mimoriadnych sociálno-ekonomických situáciách znevýhodňujúcich žiaka škola rozhodne o mimoriadnych opatreniach v prospech takéhoto žiaka.

V stratégii starostlivosti školy o žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia budeme uplatňovať všetky dokumenty týkajúce sa pomoci a ochrany žiakov pred sociálne nepriaznivými javmi.

17. 09. 2021 Malacky

Tatiana Vašková
poradca školy